

[\[Tilbake\]](#)**bt.no**

©Bergens Tidende

Også kvinner er overgripere

BT har skrevet om et mannlig voldtektsoffer som i dag sliter med senskader som depresjoner og selvmordstanker. Mannen ble utsatt for et seksuelt overgrep av en kvinne for over et år siden, han har opplevd å bli **gjort til narr i omgivelsene** da han gikk til det skritt å ville anmelde saken. Forfatteren studerer spesialpedagogikk.

Publisert: 29. apr. 2005, 06:00
Oppdatert: 28. apr. 2005, 18:41

Anne M. Søreide

I det tyske språk finnes en eldgammel kunnskap om sammenhengen mellom krenkelse og sykdom: **Kränkung und Kränkenheit har samme språkrot; man blir krank av å bli krenket.**

Da jeg for tiden er student ved HiB spes.ped. del 2, atferdsproblemer, har jeg nylig skrevet en artikkel om seksuelle overgrep på gutter med fokus på om **senskader kan fortone seg annerledes hos gutter enn jenter.** Jeg kom over mye interessant litteratur og faktaopplysninger basert på forskning. Jeg presenterer utdrag av artikkelen som kan belyse at **det ikke er enkelt å være mann/gutt og stå frem og innrømme overgrep.**

Seksuelle overgrep har i løpet av de siste tjue årene fått økende oppmerksomhet og vi får stadig ny kunnskap om både omfanget og følgene. Seksuelle overgrep av gutter har fått mindre omtale enn overgrep mot jenter, enda **forskerne regner med at det forekommer omtrent like hyppig.**

Det er store sprik i tallene med hensyn til omfanget av seksuelle overgrep. Dette skyldes blant annet at ulike definisjoner og metoder legges til grunn og blir sammenliknet med hverandre.

Kristian Tamb ved Norsk Institutt for Folkehelse gjorde en undersøkelse i 1993. Han sendte ut spørreskjema til 5000 tilfeldig utvalgte kvinner og menn mellom 18 og 60 år i Norge. Han fikk 1833 svar og disse viste at 31 % kvinner og 16 % menn hadde opplevd hendelser som kunne karakteriseres som overgrep. Ved nærmere spesifisering til berøring av genitalia ble resultatet 13 % kvinner og 7 % menn. Dersom man karakteriserte hendelsen som alvorlig overgrep, og den utsatte var under 16 år og overgriper mer enn 4 år eldre, ble resultatet 9 % kvinner og 5 % menn. Dersom disse tallene er reelle kan man tenke seg at det gjennomsnittlig kan være én gutt og nesten to jenter i hver skoleklasse på 20 - 30 elever som har opplevd grove seksuelle overgrep!

Kvinner forgriper seg også, men de blir sjeldnere rapportert. Først på slutten av 90-tallet har dette kommet i fokus. Kjelhorn (1994) anslår at ca. 5 % av dem som forgrep seg på jenter og ca. 20 % av dem som forgrep seg på gutter var kvinner.

Typiske tegn på virkninger etter seksuelle overgrep kan være (Nordenstam mfl. 2002):

- * Sterk skam- og skyldfølelse
- * Negativt selvilde
- * Sviktende tillit til andre mennesker
- * Isolasjon
- * Seksuelle problemer
- * Problemer med opplevelse av egen kjønnsrolle
- * Smertetilstander
- * Psykosomatiske lidelser
- * **Angst og depresjoner**
- * Hallusinasjoner
- * **Søvnvansker**
- * Selvd destruktiv atferd
- * Suicidalitet
- * Tendens til å bli nytt offer
- * Utvikling av overgriperatferd og en aggressiv, konfliktskapende væremåte

I Helsenytt, 2002, beskriver sjefpsykolog Svein Ramung noen skadevirkninger hos gutter og deler dem inn i tre typer: Det er én gruppe som **fungerer tilsynelatende godt, men som viser lite glede,** gjerne deprimerede, føler seg

presset og mangler optimisme. Den andre gruppen er de **utagerende, en hyperaktivitet** som hos gutter relateres til en uro etter seksuelle overgrep. Det er ikke uvanlig med tidlig debut med alkohol og stoff blant disse. Den tredje gruppen er barn som er **innadvendte og forknytte**, har ofte vansker med å knytte seg til andre. Watkins og Bentovim (1992) mener at gutter har større tendens til å utvikle aggressiv atferd og tvinge seg på andre barn med en form for seksualisert atferd, spesielt overfor søsken.

Selv om gutter ikke har skjede er det små forskjeller med hensyn til former for overgrep. Gutter opplever inntrenging i kroppens hulrom, blir befølt og onanert. Dersom en kvinne er overgriper dreier det seg ofte om samleie, bruk av gjenstander og oralsex. **Når gutter utsettes for overgrep føler de en sterk krenkelse av sin maskulinitet** (Ramung 2002). **Mannsidealet er handlekraftige menn, i stand til å ta vare på og beskytte seg selv**. De fleste seksuelt misbrukte gutter har store problemer med å innrømme overgrep; **å føle seg som et offer passer dårlig inn i det maskuline selvbylde**. For å unngå å føle seg maktesløse vil gutter ofte fortrenge opplevelsene rundt overgrepene. Gutter som blir misbrukt av menn vil kunne oppleve en form for identitetskrise og være redd for å være eller å bli oppfattet som homoseksuelle, og kan derved også vise forakt for denne gruppen.

Fergusson og Mullen viste i en undersøkelse (1999) at siden 63-68% av overgrep mot gutter er begått av menn eller gutter, så innebærer det at ca. **hvert femte overgrep mot gutter er begått av en kvinne eller jente** (Nordenstam mfl. 2002). Ifølge Ramung:

«er det ikke så uvanlig at en eldre jente står for overgrepet, men også voksne kvinner. **Verst følger får det for gutten når mor er overgriper. Når gutter utsettes for overgrep av kvinner, spesielt mødre, virker det veldig sterkt og kan føre til et enormt hat og trang til vold mot kvinner senere i livet**».

Videre mener han;

«**Gutter som vokser opp med kombinasjonen overgriper til mor og en voldelig far kan bli veldig voldelig mot kvinner på et senere tidspunkt. Det er blant disse vi finner en overvekt av aggressive voldtektsmenn**».

● **t som ofte kan være den aller største skamfølelsen hos overgrepsutsatte barn og ungdom er lystopplevelser knyttet til seksuelle overgrep. Gutter kan, muligens i større grad enn jenter, ha følt en «nytelse». De kan ha blitt kost med og presset til å ta imot tjenester som oralsex. Mange menn sliter derfor tungt med overgriperens påstand om at «du ville det selv» eller «du ba om det selv»** (Øvrebø 2001).

Psykolog Bjørn Wormnes hevder at vanligvis er ca. 80 % av innlagte barn i barnepsykiatriske avdelinger, gutter. Sannsynligvis er årsaken at gutter «velger» seg andre uttrykksformer for sine mellommenneskelige problemer og usikkerhet enn det jenter gjør. **Hos gutter med en dårlig utviklet selvfølelse kan dette ofte kompenseres ved å uttrykke en overdreven selvhevdelse, de kan strebe etter å være best, eller være urolige, bøllete og bråkete**. De kan lett komme i konflikt med andre og bli henvist til hjelpeapparatet på grunn av atferdsvansker. Barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep, må ikke, men kan ha blitt traumatisert av opplevelsene, særlig når vold og trusler har vært til stede. **Det er lett å forveksle ADHD-problematikk med symptomer som oppstår på bakgrunn av traumer** (Nordenstam mfl. 2002). Det er derfor ikke usannsynlig at noen av disse guttene som er blitt henvist på grunn av atferdsproblemer er feiltolket og behandlet ut fra atferdsproblematikk istedenfor en annen dypere liggende årsak. Det er viktig å unngå stigmatisering av gutter som har vært seksuelt misbrukt og tro at de alle har store problemer og en grenseoverskridende atferd. De fleste vokser opp til «normale» mennesker med respekt for andres grenser. Behovet for økt kunnskap har vært og er fortsatt stort. Jeg vil tro at hjelpeapparatet vil ha behov for mer kunnskap om særpreg ved gutters reaksjoner på overgrep. Forhåpentligvis kan det gjøre oss bedre i stand til å tolke riktig de bakenforliggende årsaker som kommer til uttrykk i aggressive reaksjoner og atferdsproblemer. Det er urovekkende at det eksisterer større underrapportering blant gutter enn jenter. En av de bakenforliggende årsaker kan være ● **sempler som nå er beskrevet i BT. Offeret ble verken trodd eller tatt på alvor av omgivelsene.**

[Tilbake]